

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002380

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 09-06-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зелінський Юрій Андрійович

2. Yurii A. Zelinskyi

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0004-1033-7878

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 201

Назва наукової спеціальності: Агрономія

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Агрономія

Дата захисту: 16-07-2026

Спеціальність за освітою: Агрономія

Місце роботи здобувача: Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 44844104

Місцезнаходження: вул. Маяцька дорога, смт. Хлібодарське, Одеський р-н., 67667, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14277

Повне найменування юридичної особи: Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 44844104

Місцезнаходження: вул. Маяцька дорога, смт. Хлібодарське, Одеський р-н., 67667, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Миколаївська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України"

Код за ЄДРПОУ: 00724882

Місцезнаходження: вул. Центральна, с. Полігон, Жовтневий р-н., 57217, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.35.37

Тема дисертації:

1. Удосконалення елементів технології вирощування льону олійного за кліматичних змін в умовах Південного Степу України
2. Improvement of the Elements of Flax Cultivation Technology under Climate Change Conditions in the Southern Steppe of Ukraine

Реферат/анотація:

1. Природно-кліматичні умови Південного Степу України, зокрема висока інсоляція та достатнє теплове забезпечення, створюють сприятливі передумови для росту й розвитку льону олійного. Основним обмежувальним чинником в регіоні є нестача вологи, однак завдяки посухостійкості ця культура зберігає здатність формувати сталі врожаї навіть за умов недостатнього зволоження. Обробка насіння Азотофітом підвищувала врожайність на 15–20 % завдяки кращому стартовому росту та подальшому формуванню генеративних органів. У контролі врожайність склала 0,82–0,87 т/га, внесення N15P15K15 забезпечувало приріст на 17–21 %, а позакореневе підживлення – ще більше. Максимальною врожайність сформована

сортом Добродар – 1,56–1,64 т/га (за передпосівної обробки насіння Азотофітом), тоді як за обробки водою – лише 1,33–1,38 т/га. Аналізом варіабельності підтверджено значний вплив взаємодій факторів до 22 %, що свідчить про рівноцінність сортів у їх реакції на удосконалені елементи ресурсозберігаючої технології. У контрольних варіантах рослини формували найменшу кількість коробочок (6,77–7,01 шт./рослину). Внесення N15P15K15 збільшувало цей показник до 8,90–9,22 шт./рослину, а проведення позакореневих підживлень – до 10,26–11,29 шт./рослину. Найбільший ефект проявляв сорт Водограй (11,09–11,29 шт./рослину), тоді як у сортів Добродар та Запорізький богатир ці показники були дещо нижчими. Проте різниця була несуттєвою, що підтверджує адаптованість сортів у здатності реагувати на живлення. Передпосівна обробка насіння Азотофітом призводила до деякого збільшення кількості коробочок. Кореляційним аналізом визначено тісний зв'язок між кількістю коробочок, врожайністю та масою 1000 насінин. Кількість насінин у коробочці змінювалася незначно і залежала переважно від особливостей сорту (6,83–8,04 шт.), тоді як інші елементи технології впливали меншою мірою. За передпосівної обробки насіння Азотофітом кількість насінин у коробочці дещо зростала у середньому на 0,13–0,14 г. Натомість, маса 1000 насінин залежала і від сорту, і від технології: у сорту Водограй – 7,5–7,8 г, Добродар – 8,1–8,4 г, а Запорізький богатир – 8,7–9,4 г. Вміст сирого жиру в насінні контрольних варіантів становив 47,8–48,2%. Внесення N15P15K15 підвищувало його на 0,3–0,4%, а за оптимізації живлення – до 49,3–49,6%. Передпосівна обробка насіння Азотофітом забезпечувала додаткове збільшення вмісту жиру на 0,2%, що підтверджено високою кореляцією ($R^2 = 0,6783–0,936$). Умовний вихід олії змінювався від 0,39–0,42 т/га у контролі до 0,74–0,77 т/га за удосконаленої технології з обробкою насіння Азотофітом, а позакореневі підживлення сучасними препаратами – на 0,08–0,13 т/га. Більший умовний вихід олії забезпечували сорти Добродар і Запорізький богатир. Вартість валової продукції коливалася від 23,5 до 44,8 тис. грн/га. Передпосівна обробка насіння Азотофітом забезпечувала її приріст на 6,0–6,3 тис. грн/га та зниження собівартості на 14–15%. Рівень рентабельності перевищував 100% за максимуму 111,4% у сортів Добродар та Запорізький богатир. Найвищий енергетичний коефіцієнт 32,0 ГДж/га визначено за вирощування сорту Добродар, внесення комплексного добрива та проведення підживлень, що у 1,9 рази перевищувало контроль. Передпосівна обробка насіння Азотофітом збільшувала приріст енергії на 14,3–25,0%, а оптимізація живлення – на 46,1–51,1%. Максимальний коефіцієнт енергетичної ефективності 1,44 визначено у сортів Добродар і Запорізький богатир.

2. The natural and climatic conditions of the Southern Steppe of Ukraine – in particular, high solar radiation and sufficient heat supply – create favorable prerequisites for the growth and development of linseed. The main limiting factor in the region is moisture deficiency; however, due to its drought tolerance, the crop maintains the ability to produce stable yields even under conditions of insufficient precipitation. The photosynthetic potential (PP) of linseed crops depended on both nutrition and pre-sowing seed treatment. In the control, at the “Christmas tree” stage, PP was 173.0–179.8 thousand $m^2 \cdot days/ha$, while the combined application of N15P15K15 with foliar feeding (Organic Balance, BoroOpti, Azotophyt) increased it to 211.2–216.7 thousand $m^2 \cdot days/ha$. The greatest increase in PP was observed during the budding–flowering and flowering–green seed maturity stages. A strong correlation was established between PP and seed yield ($R^2 = 0.9433–0.9836$). Seed treatment with Azotophyt increased seed yield by 15–20% due to improved early growth and enhanced formation of generative organs. In the control, yield reached 0.82–0.87 t/ha, while the application of N15P15K15 increased it by 17–21%, and foliar feeding raised it even further. The highest yield was recorded for the Dobrodar variety – 1.56–1.64 t/ha (with pre-sowing treatment using Azotophyt), compared to 1.33–1.38 t/ha with water treatment. Variability analysis confirmed a significant influence of factor interactions (up to 22%), indicating that all varieties responded equally well to the improved elements of the resource-saving technology. In the control treatments, plants formed the fewest capsules (6.77–7.01 per plant). Application of N15P15K15 increased this number to 8.90–9.22, while foliar feeding raised it further to 10.26–11.29 capsules per plant. The Vodohrai variety showed the greatest effect (11.09–11.29 capsules per plant), while Dobrodar and Zaporizkyi Bohatyr had slightly lower values. However, the difference was minor, confirming the varieties’ adaptability and responsiveness to nutrition. Pre-sowing seed treatment with Azotophyt slightly increased the number of capsules. Correlation analysis revealed a strong relationship between the number of capsules, seed yield, and 1000–seed weight. The number of seeds per capsule varied slightly,

primarily due to varietal characteristics (6.83–8.04 seeds), while other technological factors had a lesser influence. Pre-sowing treatment with Azotophyt slightly increased the seed weight per capsule by 0.13–0.14 g on average. However, the 1000-seed weight depended on both the variety and the cultivation technology: Vodohrai – 7.5–7.8 g, Dobrodar – 8.1–8.4 g, and Zaporizkyi Bohatyr – 8.7–9.4 g. The crude oil content in the control variants ranged from 47.8% to 48.2%. Application of N15P15K15 increased it by 0.3–0.4%, while optimized nutrition raised it to 49.3–49.6%. Pre-sowing seed treatment with Azotophyt resulted in an additional 0.2% increase in oil content, as confirmed by a high correlation ($R^2 = 0.6783\text{--}0.936$). The conditional oil yield varied from 0.39 to 0.42 t/ha in the control to 0.74 to 0.77 t/ha under the improved technology with Azotophyt seed treatment, and foliar feeding further increased it by 0.08 to 0.13 t/ha. The Dobrodar and Zaporizkyi Bohatyr varieties provided the highest oil yields. The gross product value ranged from 23.5 to 44.8 thousand UAH/ha. Pre-sowing seed treatment with Azotophyt increased it by 6.0–6.3 thousand UAH/ha, while reducing production costs by 14–15%. The profitability level exceeded 100%, reaching a maximum of 111.4% for the Dobrodar and Zaporizkyi Bohatyr varieties. The highest energy output – 32.0 GJ/ha – was obtained with the Dobrodar variety when using complex fertilizers and foliar feeding, which was 1.9 times higher than the control. Pre-sowing seed treatment with Azotophyt increased energy gain by 14.3–25.0% and optimized nutrition by 46.1–51.1%. The maximum energy efficiency coefficient (1.44) was recorded for the Dobrodar and Zaporizkyi Bohatyr varieties.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Зелінський Ю. А. Урожайність льону олійного залежно від передпосівної обробки насіння, сортових особливостей та оптимізації живлення в умовах Південного Степу України. Аграрні інновації. 2024. № 28. С. 193–199. <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2024.28.31>
- Зелінський Ю. А. Аналіз сучасного стану та перспектив вирощування льону олійного: Україна в контексті світових змін. Аграрні інновації. 2025. № 29. С. 333–341. <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2025.29.51>
- Зелінський Ю. А. Вплив факторів вирощування на водоспоживання сортів льону олійного в умовах Південного Степу України. Аграрні інновації. 2025. № 30. С. 270–276. <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2025.30.37>
- Зелінський Ю. А. Оптимізація живлення сортів льону олійного у впливі на олійність насіння в умовах Південного Степу України. Науково-технічний бюлетень Інституту олійних культур НААН. 2025. № 39. С. 106–115. DOI: 10.36710/IOC-2025-39-10
- Зелінський Ю. А. Вплив ресурсозберігаючих підходів до живлення на фотосинтетичну активність сортів льону олійного. Таврійський науковий вісник. 2025. № 145, ч. 1. С. 127–133. <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2025.145.1.15>
- Гамаюнова В. В., Хоненко Л. Г., Бакланова Т. В., Зелінський Ю. А., Пилипенко Т. В. Диверсифікація культур олійної групи як можливість раціонального використання природних ресурсів у зоні Південного Степу України (на прикладі Миколаївської області). Раціональне використання природних ресурсів в умовах глобальних викликів : колективна монографія / за заг. ред. Т. О. Чайки. Полтава : Астроя, 2025. С. 355–375. ISBN 978-617-8466-38-1
- Зелінський Ю. А. Льон олійний як стратегічна культура для сталого розвитку аграрного сектору України. Продовольча безпека України в умовах післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри : доповіді учасників Міжнар. наук.-практ. конф., м. Миколаїв, 28–30 травня 2025 р. / М-во освіти і науки

України ; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2025. С. 82–84. DOI: <https://doi.org/10.31521/978-617-7149-86-5-25>

- Зелінський Ю. А., Гамаюнова В. В. Перспективи вирощування льону олійного в Україні за зміни кліматичних умов. Global Trends in Science: Research, Innovation and Development : collection of scientific papers with the proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference, Varna, Bulgaria, June 23–25, 2025 / European Open Science Space. Varna, 2025. P. 15–18
- Зелінський Ю. А. Вплив ресурсощадного живлення на площу листової поверхні сортів льону олійного. Progressive Approaches in Science and Engineering : collection of scientific papers with proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference, Copenhagen, Denmark, July 23–25, 2025 / International Scientific Unity. Copenhagen, 2025. P. 15–19. DOI: 10.70286/ISU-23.07.2025
- Зелінський Ю. А. Структура врожаю та продуктивність льону олійного за оптимізації ресурсощадного живлення в Південному Степу України. Innovative Research in Science and Economy : collection of scientific papers with proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference, Brussels, Belgium, July 30 – August 1, 2025 / International Scientific Unity. Brussels, 2025. P. 14–19. DOI: 10.70286/ISU-30.07.2025
- Зелінський Ю. А. Оптимізація живлення та передпосівної обробки насіння як чинники підвищення енергетичної ефективності льону олійного в Південному Степу України. Science and Technology: Theory, Practice and Progress : collection of scientific papers with proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference, Krakow, Poland, September 3–5, 2025 / International Scientific Unity. Krakow, 2025. P. 13–17
- Зелінський Ю. А. Вплив сортових особливостей та елементів технології вирощування на масу 1000 насінин і врожайність льону олійного в умовах змін клімату. Ротмістровські читання. Частина 2: технології вирощування сільськогосподарських культур та трансформація властивостей ґрунту в умовах змін клімату : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, смт Хлібодарське, 25 вересня 2025 р. Одеса : Одеська ДСДС ІКОСГ НААН, 2025. С. 34–39
- Зелінський Ю. А. Перспективи вирощування льону олійного в умовах зміни клімату за впровадження ресурсозберігаючих технологій. Адаптація агровиробництва до змін клімату та ґрунтової родючості : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, с-ще Полігон, Миколаївського району, Миколаївської області, 9 жовтня 2025 р. / Миколаївська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН України. Миколаїв, 2025. С. 116–119
- Методичні рекомендації для сільгосптоваровиробників Миколаївщини з проведення агроекологічного вивчення та розроблення економічного обґрунтування трансферу нішевих олійних культур в агропромисловому комплексі Миколаївської області / В. В. Гамаюнова, Т. В. Бакланова, Л. Г. Хоненко, Ю. А. Зелінський, Т. В. Пилипенко. Полігон, Миколаївський р-н, Миколаївська обл. : Миколаївська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН України, 2025. 25 с.

Наукова (науково-технічна) продукція: технології

Соціально-економічна спрямованість: збільшення обсягів виробництва

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U105602; 0124U001478

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заєць Сергій Олександрович
2. Serhii O. Zaiets

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7853-7922

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 44844104

Місцезнаходження: вул. Маяцька дорога, смт. Хлібодарське, Одеський р-н., 67667, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів**Офіційні опоненти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Жуйков Олександр Геннадійович
2. Oleksandr H. Zhuikov

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5762-7934

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Херсонський державний аграрно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493020

Місцезнаходження: вул. Стрітенська, Херсон, 73006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шувар Антін Михайлович
2. Antin M. Shuvar

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6016-0896

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Західноукраїнський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 33680120

Місцезнаходження: вул. Львівська, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Боровик Віра Олександрівна

2. Vira O. Borovyk

Кваліфікація: д. с.-г. н., старший науковий співробітник, 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0705-2105

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 44844104

Місцезнаходження: вул. Маяцька дорога, смт. Хлібодарське, Одеський р-н., 67667, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дробіт Олеся Сергіївна

2. Olesia S. Drobit

Кваліфікація: к. с.-г. н., с.д., 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3633-5828

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 44844104

Місцезнаходження: вул. Маяцька дорога, смт. Хлібодарське, Одеський р-н., 67667, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Лавриненко Юрій Олександрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Лавриненко Юрій Олександрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Пілярська Олена Олександрівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна